

γκράς ό,πολλαχ. *grās* Κρήτ. (Πεδιάδ. Σφκκ. Χαν.) Πάρ. (Λεῦκ.) Πελοπν. (Μάν.) Σάμ. (Μύλ. Παλιοκ.) γκρά τό, Λεξ. Δημητρ. Πληθ. γκράδες σύνθηθ. γκράδια Μακεδ. (Βόιον Κοζ.)

Έκ τοῦ Γαλλ. *gras*, όνόματος τοῦ ἐπινοήσαντος τὸ ὄπλον.

1) Εἶδος στρατιωτικοῦ όπισθογεμοῦς τυφεκίου, ἐν χρήσει ἄλλοτε εἰς τὸν ἐλληνικὸν στρατὸν μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἐπαναληπτικῶν πυροβόλων ὄπλων καὶ δὴ τοῦ μάνλιχερ κοιν.: Ἐμαλῶνασι δουφεκιές με τοῦ *grādes* Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ὅταν παντρεύονται, εἶχαν ἓνα ἔθιμο καὶ ἔσπαζαν μιὰ λαένα σημαδεύοντας μὴ τὰ γκράδια Μακεδ. (Κοζ.) Εἴχαμαν σαρανταπέντε γκράδια αὐτόθ. || Ἄσμ.

Πᾶρε ᾽ς τὰ χέρια σου τὸ *grā*, | νὰ κυνηγήσης τὸ φονιά (ἐκ μοιρολ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Μάννα μ', ἐγὼ κολάστηκα, πότε ἤμουν στρατιώτης
μοῦ ᾽φαγε ὁ γκράς τὸ νῶμο μου καὶ τὸ γυλιὸ τὴν πλάτη
Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Μὴ ντυφεκάς, κασσίδα μου, με τοὺς κλεμμένους

γκράδες

καὶ θὰ τὸ μάθῃ ὁ Κολοκυθᾶς καὶ θὰ ᾽χωμε καβγάδες
Καρ. (Γέροντ.) 2) Μεταφ., ὁ εὐθὺς ἄνθρωπος Στερελλ. (Σπάρτ.): Εἶμι γκράς. β) Βλάξ Μακεδ. (Κοζ.): Δὲν πέρασι τὴν τάξ', τρανὸς γκράς, γκράς ντίπ! Συνών. *καράμπι-να*. γ) Ἀξεστός ἄνθρωπος Ἦπ. (Πλατανῶσ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. (ἐπὶ ἰσχυρογνώμονος ἀνθρώπου) ὑπὸ τὸν τύπ. Γκράς Θεσσ. (Κρυόβρ.) Εὐβ. (Στεν.) Πελοπν. (Δυρράχ.)

γκράτσια ἡ, ἐνιαχ. *grátzia* Ζάκ. Κεφαλλ. Νάξ. γράτσα Σάμ. γράσια Κύπρ. γράσα Κύπρ. γράνσα Μύκ.

Έκ τοῦ Ἰταλ. *grazia* = χάρις Πβ. καὶ τὸ βυζαντ. *γράτσια* Σαχλίκ., Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις, στ. 296-7 (ἐκδ. Wagner, σ. 88) «ξεβάλλει, ἀπηλογιάζει τους, ἐβγαίνει καὶ κλειδώνει, | καὶ φαίνεται του κ' ἔκαμε πολλὰ μεγάλα γράτσια». Ὁ τύπ. *γράνσα* διὰ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν τοῦ στίχου.

1) Χάρις ἀπονειμομένη εἰς κατὰδικον Κεφαλλ. 2) Ἐπὶ προσώπου, σώματος, κινήσεων, ὁμιλίας, χάρις, ωραιότης Μύκ. Σάμ.: Μηγάρ' ἔχ' γράτσα ἡ ὁμιλία τ'! Σάμ. || Ἄσμ.

Πᾶς τὸ φέραν ἀπ' τὴ Βράντσα κι ἔχει τὸ παιδί μου

γράνσα

(ἐκ βανκαλ. Βράντσα = Φράντσα, ἡ Γαλλία) Μυκ. 3) Ὅς ἐπιφών., ἐκφρασις εὐγνωμοσύνης δι' εὐχὴν ἢ διὰ τινὰ προσφορὰν, εὐχαριστῶ Ζάκ. — Γ. Ξενόπ., Κόσμος, 60: Γκράτσια, μὰ ἔχω παρέα, ἀποκρίθηκε Γ. Ξενόπ., ἐνθ' ἄν.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γρατσίας Νάξ. Κεφαλλ. καὶ Γράτσος Μῆλ. κ.ά. Πβ. ἄγρατσος.

γκραχάλημα τό, Πελοπν. (Βερεστ.) — Κ. Μαριν., εἰς Ν. Ἑστ. 2, 257 γκραχάλισμα Λεξ. Π. Βλαστ. 389.

Έκ τοῦ ρ. *γκραχαλίζω*.

Γρυλλισμὸς χοίρου ἐνθ' ἄν.

γκραχαλητό τό, Πελοπν. (Βερεστ.)

Έκ τοῦ ρ. *γκραχαλίζω* καὶ ἀναλογ. πρὸς τὸ *ροχαλητό*.

Γρύλλισμα χοίρου: Ποῦ ποῦ! ὅπως πάαινα διαπέρα τὸ

δρόμο, ἀκῶ κάτι γκραχαλητὰ ποῦ μοῦ φάνηκε πῶς ἦτανε στοιχειὸ κι ὄχι γουρούνι.

γκραχαλίζω Πελοπν. (Βερεστ.) — Λεξ. Π. Βλαστ. 389. Λέξις πεποιημένη.

Γρυλλίζω ἐνθ' ἄν.: Μωρὲ τί πάθανε φτοῦ' ντὰ γουρούνια καὶ γκραχαλᾶνε ἔτσι σήμερα. Βερεστ.

γκρέθι τό, Πελοπν. (Κόρινθ.) γκρέδι Πόρ.

Έκ τοῦ Ἀλβαν. *grenxë* ἢ *grezë* = σφήκα.

Μεγάλη σφήκα ἐνθ' ἄν. Συνών. *σκοῦροκος*, *σερσέγκι*.

γκρέκα ἡ, Ἀθῆν. Ἰων. (Μπουρνόβ.) Νάυστ. Στερελλ. (Περίστ. κ.ά.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. *γκρέκα* Ζάκ. (Κερ.)

Έκ τοῦ Ἰταλ. *greca* = μακινδρικόν σχῆμα.

1) Τὸ διακοσμητικὸν σχῆμα μαϊάνδρος συνηθέστατον εἰς τὴν ἀγγειοπλαστικὴν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὸ κέντημα Ἀθῆν. Ἰων. (Μπουρνόβ.) Στερελλ. (Περίστ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. κ.ά.: Ἦκαμε μιὰ γκρέκα γύρω-γύρω ᾽ς τὸ σεντόνι τῆς Μπουρνόβ. Οἱ γκρέκις εἶναι δύσκουλις κι δὲ γίνονται μὴ σταυροβιλουμένα Περίστ. 2) Εἶδος κάππας Ζάκ. (Κερ.) 3) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν χυτῶν, τεμάχιον σιδήρου τὸ ὁποῖον τίθεται ἐντὸς τοῦ χώματος τοῦ τύπου, διὰ νὰ συγκρατῇ τὸ χῶμα τῆς καρδιᾶς (= τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ μηχανήματος) Νάυστ.

Γκρέκια ἡ, πολλαχ. *Γρέκια* Ἀπουλ. (Κοριλ.) Καλαβρ. (Ροχούδ.)

Έκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *Γραικός*, παλαιότερας ὀνομασίας τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐλληνοφώνων κατοίκων τῆς Κ. Ἰταλίας ἐνθ' ἄν.: Ἀλ-λόρα ἰσκαπ-πέτσαν ἀτ-τὴν Γρέκια (= τότε ἐδραπέτευσαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα). Ἀπουλ. (Κοριλ.)

γκρέκο τό, ἐνιαχ. *gréko* Ἀπουλ. (Καλημ.)

Έκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *Γραικός*.

Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα τῶν ἐλληνοφώνων κατοίκων τῆς Κ. Ἰταλίας ἐνθ' ἄν.

γκρέκος, ὁ ἐνιαχ. *gríko* Ἀπουλ. (Κοριλ.)

Έκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *Γραικός*.

Ὁ ἐλληνόφωνος κάτοικος τῆς Κ. Ἰταλίας ἐνθ' ἄν.

γκρέμα ἄκλ. Ἦπ. — Λεξ. Βλαστ. 372.

Έκ τοῦ οὐσ. *γκρεμός*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ρέμα*, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνεκφέρεται.

Κρημνὸς ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. φρ. *Ρέμα γκρέμα νὰ γίνουν!* (συνών. με τὴν ἀρχ. «γαῖα πυρὶ μειχθήτω») Ἦπ. *Καὶ νὰ φύγω ρέμα καὶ νὰ κάτσω γκρέμα* (συνών. με τὴν *μπρός γκρεμός* καὶ *πίσω ρέμα* ἐπὶ ἀναποφεύκτου καταστροφῆς ἢ ἐπὶ διλήμματος) Ἦπ.

γκρεμάδα ἡ, ἐνιαχ. *γκριμάδα* Ἦπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βόιον) *γκριμάδα* Ἦπ. (Τσαμαντ.)

Έκ τοῦ οὐσ. *γκρεμός* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα.

1) Λίαν ἀπόκρημνος τόπος Ἦπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ.) Συνών. *γκρεμάδι*, *γκρεμάλι*, *γκρεμάρι*, *γκρεμαρός*, *γκρεμαροῦκλα*, *γκρεμιὰ*, *γκρε-*

